

Allah'ın kendi sanatını görmek isteyişi de esmâsındandır

Ramazan Bey: “Allah, Kendi sanatının inceliklerini neden görmek ve göstermek istiyor?”

Allah-ü Zülcelâl hem Hâlık'tır, hem Hakîm'dir, hem Sâni'dir. Yani hem Yaratıcıdır, hem yarattığı şeylerde hikmet ve fayda gözeticidir, hem sanatlı ve eşsiz derece güzel yaratandır. Yaratmak O'na ait olduğu gibi, hikmet de, fayda gözetmek de, sanatlı yaratmak da O'na aittir. Esasen, O'nu yarattıklarının hikmeti hususunda sorgulamak haddimize düşmediği gibi, hikmetini bilmediğimiz yaratıkların hikmetsiz olduklarını da söyleyemeyiz. Çünkü hiçbir şeyin yaratılış hikmeti, aklımızla doğrulanmak zorunda değildir.

Bununla berâber, düşünce yapımıza ve inancımıza güç ve kuvvet kazandırmak için, Allah'ın kâinâtı ve varlıkları neden yarattığını araştırmakta, düşünmekte, sebep ve hikmetlerini bulmaya çalışmakta elbette bir sakınca olmadığı gibi, O'nu eserleriyle ve yarattıklarıyla tefekkür etmek aynı zamanda Peygamber Efendimiz'in (asm) tavsiyesidir ve sünnetidir de.

Allah Yaratıcıdır; her an tasarruf halindedir, her an sayısız-sınırsız derecede faaliyettedir, eylem hâlidir, iş'tedir,¹ her an faal ve dinamiktir; hiçbir şekilde-hâşâ—hareketsiz, durgun ve durağan değildir. Allah dilediğini yapar.² Dilediği gibi yapar.³ Dilediği gibi hükmeder.⁴ Cenâb-ı Hak faaliyetleriyle ve eylemleriyle her şeyi ihâta eder, hiçbir şey Kendisini hiçbir işten ve eylemden alıkoyamaz. İrâde ettiği her şeyi bir emirle ânında yapar, bütün varlıklar âlemi Allah'ın sınırsız faaliyetlerinin, sayısız tecellîlerinin, hadsiz iş ve eylemlerinin şahididirler. Kâinatta gördüğümüz baş döndürücü faaliyetler, Cenâb-ı Faal-i Hakîm'in dilediği gibi sonsuz tasarruflarının her an devam ettiğini göstermektedir.

Üstad Bedüzzaman'a göre, “O her gün yeni bir iş'tedir.” 5 âyeti, Allah'ın hadsiz bir faaliyet ve eylem içinde bulunduğunu, her an hadsiz bir tasarruf halinde olduğunu bildirmektedir. Bu sonsuz kâinât, böyle hadsiz faaliyetlerin, tasarrufların, tecellîlerin ve İlâhî eylemlerin hadsiz şahitlerinden ibârettir.⁶ Herkesin, Hâlık ismiyle Allah'ı bulması ve O'na yanaşması mümkündür. Öyle ki, önce kendi Hâlık'ı hususiyetiyle, sonra bütün insanların Hâlık'ı cihetiyle, sonra bütün hayat sahibi varlıkların Hâlık'ı unvânıyla, sonra da bütün mevcûdâtın ve kâinâtın Hâlık'ı ismiyle alâka kurularak

Allah’a zihnen ve kalben ulaşmak mümkündür.⁷ İnsanın şuur sahibi bir varlık olarak yaratılışının hikmeti ve gâyesi, kâinat Hâlık’ını tanımak, O’na îman edip ibâdet etmekten ibârettir.⁸ Kezâ, her bir hayvanın, her bir kuşun, her bir canlının duyguları, kuvvetleri, cihâzları, âzâları ve âletleri birer ölçülü ve hikmetli kelime ve birer muntazam ve mükemmel söz hükmündedir. Bu sözlerle ve bu kelimelerle her bir hayvan, her bir kuş ve her bir canlı Yaratıcı’larına, Hallâk’larına ve Rezzâk’larına şükrederler, birliğine şehâdet getirirler.⁹ Nitekim Kur’ân, göklerde ve yerde ne varsa ve kim varsa hepsinin, her şeyin ve her varlığın Allah’ı tesbih ve tazim ettiğini sıklıkla beyan eder.¹⁰

Bediüzzaman Saîd Nursî Hazretlerine göre, bitkilerin tohumları ve çekirdekleri yalnız kendi Hâlık’larına el açan birer niyet, niyaz ve duâ kutucuğu hükmündedir.¹¹ Bütün varlıklar kendilerinden çok Yaratıcılarını gösterirler. Kâinatta her şeyi kuşatan “yaratma” fiili, her şeyi ve her yeri Hâlık’ın vücuduna, Yaratıcı’nın varlığına ve Allah’ın birliğine apaçık işâretlerle zapt etmiştir.¹² Demek, kâinatın ve varlıkların en temel var oluş hikmetleri, şuur sahiplerine Yaratıcıyı göstermek, Allah’ın varlığını ve birliğini her düşünce ve akıl sahibine bildirmektir.

Eğer bizim neden yaratıldığımıza, bizim anlayacağımız dilden bir cevap arıyor isek, bu cevabı Cenâb-ı Hakk’ın: “Ben cinleri ve insanları ancak Bana ibâdet etsinler diye yarattım.” 13 âyetinde bulabiliriz. Demek, yaratılış gâyemiz ibâdettir. Zâten bunca güzel ikrâmlara karşı ikrâm sahibi olan Cenâb-ı Hakk’a ancak ibâdet diliyle şükür yapılabilirdi! Yaratılışımız için gösterilen gâye ve hikmet bu olduğu gibi, emredilen de budur!

On Birinci Söz’ün başında geçen “cemâl ve kemâl sahibi” misâlinin açılımı, aynı Söz’ün devamında kâmilten yapılmaktadır.¹⁴ Cemâl ve kemâl Sahibi olan ve mahlûkâtı “güzel ve eksiksiz yaratan” Cenâb-ı Hak Şâhid’dir, Hafîz’dir, Rakîb’dir, Basîr’dir, Semî’dir, Vedûd’dur. Yani Cenâb-ı Hak isimlerinin tecellîlerini mahlûkât aynasında izleyen, muhafaza eden, gören, gözeten, işiten ve sevendir. Burada; “Allah’ın bunlara ne ihtiyacı var? Ya da Kendisinin veya başkasının gözüyle görmeye ne gerek var?” gibi sorular gereksizdir. Biz muhtaç olduğumuz için görüp gösterebiliriz. Ama Cenâb-ı Allah ihtiyaç içinde olmaktan müstağnîdir, münezzehdir, müberrâdır, muallâdır. Cenâb-ı Hak sırf öyle dilediği ve böyle irâde buyurduğu için görür, gözetir, muhafaza eder, müşahade eder ve gösterir.

Dipnotlar:

- 1- Rahmân Sûresi, 55/29.
- 2- İbrahim Sûresi, 14/27.
- 3- Hûd Sûresi, 11/107; Burûc Sûresi, 85/16.

- 4- Mâide Sûresi, 5/1.
- 5- Rahmân Sûresi, 55/29.
- 6- Mektûbât, s. 87.
- 7- Sözlər, s. 182.
- 8- Şuâlar, s. 93.
- 9- Şuâlar, s. 108.
- 10- Saff Sûresi, 61/1; Cuma Sûresi, 62/1; Tegâbun Sûresi, 64/1.
- 11- Sözlər, s. 325.
- 12- Sözlər, s. 619.
- 13- Zâriyât Sûresi, 51/56.
- 14- Sözlər, s. 113